

आंतरिक कौशल्याला दिली कृषीसमृद्धीने संजीवनी

वरखेड बुद्रुक शेगाव तालुक्यातील एक छोटेशे गाव. साधारणतः ३०० कुटुंब व १५०० ते १८०० लोकवस्ती. शेती व शेतमजुरी हे मुख्य उपजिवीकेचे साधन. या गावातील रमाई स्वयं सहाय्यता महिला बचत गटाने कृषीसमृद्धी प्रकल्पाच्या सहकार्याने एका नवीन व्यवसायाला सुरुवात केली ते म्हणजे अंडी गोळा करून लोकल बाजारामध्ये वकण्याचे. वर्ष २०१४-१५ मध्ये कृषीसमृद्धी प्रकल्पामार्फत घरघुती कुक्कुटपालन व्यवसायास चालना मळाली व त्या मार्फत शेगाव तालुक्यातील प्रकल्पांतर्गत २१ गावांमध्ये ३५० कुटुंबांना घरघुती कुक्कुटपालन व्यावासायासोबत जोडण्यात आले. प्रत्येक कुटुंबाला २१ दिवसाचे ३ लसीकरण झालेले २५ पक्षी, ३५ किलो खाद्य व औषधी देण्यात आले. चार ते

पाच महिन्यात अंडी येवू लागली. सुरुवातीला आंन्डी गावातच खपू लागली परंतु हळू हळू अंडीची संख्या वाढत गेली व त्यांना वकण्याचा

प्रश्न उत्पन्न झाला. उद्भवणाऱ्या परिस्थितीची जाणीव

मा. प्रकल्प संचालक कृषीसमृद्धी यांनी यापूर्वी केली होती व त्यासाठी एखाद्या बचत गटाने पुढे येवून अंडी गोळा करून त्यांना वकण्याची व्यवस्था करण्यासाठी मार्गदर्शन केले होते. त्या धर्तीवर कृषीसमृद्धी प्रकल्पामार्फत असा बचत गट शोधण्यात आला. त्यासाठी काही बचत गटांसोबत चर्चा करण्यात आली व हे काम आधी केलेले नसल्यामुळे कोणीही तयार झाले नाही त्यावेळी वरखेड बुद्रुक गावातील रमाई सहाय्यता महिला बचत गटाने पुढाकार घेतला. या गटातील १ महिला सुडून बाकी सर्व महिला भूमहीन आहेत. दररोज खदान वर जावून दगडफोड करून आपली उपजीविका चालवणे हे या महिलांचे काम.

अंडी गोळा करण्यासाठी या बचत गटाने आजुबाजूच्या गावांमध्ये ग्रामदुतांमार्फत अंडी गोळा करण्यास सुरुवात केली. त्यासाठी त्यांनी

लासुरा बुद्रुक, लासुरा खुर्द, शरसगाव निळे, टाकली वीरो, टाकली हाट, कणारखेड, गायगाव बुद्रुक ई. गावातून दररोज २०-३० अंडी गोळा केली हे अंडी गावांमधून ७८ रुपयाला खरेदी करून बाजारात १०-११ रुपयाला वकण्याचे काम सुरु केले. यामध्ये त्यांना प्रत्येक अंडीमागे २-३ रुपये बचत होण्यास सुरुवात झाली.

या गटाला अ धका धक प्रोत्साहन देण्यासाठी अमरावती या ठिकाणी होत असलेल्या कृष वकास प्रदर्शनी मध्ये स्टाल देण्यात आले. या ठिकाणी या गटाने ८००-१००० अंडी वकली. या आधी या महिलांनी गावाच्या बाहेर जावून कोणतेही काम करण्याचे धाडस केले नव्हते परंतु कृषीसमृद्धी प्रकल्पाच्या सहकार्याने या महिलांनी जिल्ह्याच्या बाहेर जावून एक नवीन प्रयोग करून दाखवले. यासाठी प्रकल्पाकडून त्यांना अंडीचे डबे(बॉक्स) उपलब्ध करण्यात आले. त्यानंतर या गटाने कृषीसमृद्धी मार्फत होणार्या प्रदर्शनी कार्यशाळेस उपस्थित राहून त्या ठिकाणी स्टाल लावून अंडी वकण्यास सुरुवात केली. या ठिकाणी सुद्धा त्यांची १००-१५० अंडी वकल्या जाऊ लागली. त्यानंतर या गटाने अन्डीचे ठोक वक्रेते यांच्यासोबत करार करून त्यांना अंडी देण्यास सुरुवात केली. त्यासाठी त्यांनी खामगाव, शेगाव तसेच बुलढाणा येथील ठोक वक्रेत्यांना गाठले. आशापद्धतीने ज्या महिलांचे रोजचे काम दगड फोडून पैसा कमवण्याचे होते त्यांनी आज एक नव्या व्यावसायामध्ये पदार्पण केले जिद्द व प्रामाणकपणा असल्यास कोणतेही काम अशक्य नाही हे दाखवून दिले. याच धर्तीवर शेगाव तालुक्यातील टाकली वीरो गावातील उन्नती स्वयं सहाय्यता महिला बचत गटाने काम सुरु केले आहे व आजूबाजूच्या सहा गावांमधून अंडी गोळा करून शेगाव व खामगाव या ठिकाणी वकण्याचे काम मागील २०-२५ दिवसांपासून सुरु केले आहे.